

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 895/2023
16.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Мелајац, адвокат из ..., против туженог „Србијааутопут“ доо Београд, чији је пуномоћник Катарина Вуловић, адвокат из ..., одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3591/22 од 04.11.2022. године, у седници одржаној дана 16.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3591/22 од 04.11.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 1022/21 од 18.07.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха исплати новчани износ од 130.000,00 динара са затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца да се тужени обавезе на накнаду трошкова поступка према тужиоцу. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка од 105.000,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3591/22 од 04.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха исплати 130.000,00 динара са затезном каматом од 18.07.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка, садржано у ставу другом и трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова првостепеног поступка плати 142.800,00 динара, а одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка, са каматом. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка по жалби у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП која је учињена у поступку пред другостепеним судом, погрешене примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Сл. Гласник РС00, бр. 72/11 ... 10/23) и оценио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је са туженим закључио Уговор о раду број .. од 06.08.2018. године, за обављање послова путара упућен на обављање лекарског прегледа, након чега је установљено да је способан за рад на радном месту радника на одржавању аутопута четврте категорије. Пре него што је био упућен на радни задатак, тужиоцу је додељена лична заштитна опрема, радно одело и заштитне ципеле, али нису додељени и шлем за заштиту главе на сунцу, капа, ни заштитна маска. Дана 10.08.2018. године тужилац је упућен у Прешево, на аутопут, да ради заједно са својим колегама, где је радне задатке обављао у средњем појасу на деоници аутопута Нерадовац – Српска кућа. Тужилац је обављао хигијенске послове и његов задатак се огледао у сакупљању папирића поред пута, који је обављао заједно са својим колегом ББ, док су друга двојица колега на око 100 метара удаљености од њих чистили бетонски јарак. За обављање тог задатка тужилац од свог надређеног није добио писани, већ само усмени налог о томе где, како и шта треба да ради. Радио је у првој смени – радно време од 07,00 до 15,00 часова, а њихов надређени је био пословођа ВВ, који их је распоредио на радне задатке на конкретној деоници пута, након чега је отишао у обилазак друге групе радника која се налазила неколико километара даље. Дана 10.08.2018. године, у току радног времена, на радном задатку у преподневним часовима, тужиоцу се одједном смрачило пред очима, изгубио је тло под ногама и пао је. Према исказу сведока ВВ, као и према писаним изјавама очевидаца – тужиоцевих колега ГГ, ББ и ДД, у погледу места пада, утврђено је да је тужилац пао у средњем појасу, да се догађај одвијао у преподневним часовима између 08,00 и 09,00 часова. Тужилац је ту остао да лежи у несвести и све док се није зауставио аутомобил из кога су људи пришли и полили га водом, а колеге су позвале Хитну помоћ која је дошла непосредно после тога, сместили су тужиоца у возило и одвезли га у пријемно тријажно одељење Здравственог центра Врање. Друге колеге су одмах обавестиле његовог надређеног, пословођу ВВ, који је одмах кренуо у Хитну помоћ. Тужилац критичном приликом није имао целокупну опрему, није му додељена свеобухватна заштитна опрема од сунца и тополоте, имао је само радно одело и ципеле, а шлем, капу и маску није добио од туженог. У пријемном тријажном одељењу тужилац је примио терапију, хитно је консултован неуролог, а након тога је био упућен интернисти на даље лечење и испитивање. У болници је боравио у периоду од 10.08.2018. године до 17.08.2018. године, када је отпуштен опорављен. Према грађевнском дневнику извођача радова "Србијааутопут" доо Београд утврђено је да је дана 10.08.2018. године, у месту Прешево, у првој смени – радно време од 07.00 до 15.00 часова био је задатак да се обави хигијена граничног прелаза Прешево и путног земљишта из средњег појаса, који обавља радник путар. Према извештају РХМЗ број 037-3/2022 од 31.01.2022. године, сатна температура ваздуха на дан 20.08.2018. године за Прешево, на основу

мерења и осматрања на метеоролошкој станици Врање, која је климатолошки репрезентативна за тражено подручје и то за 08,00 сати износи 20,4 степена Целзијусових, а за 09,00 сати 23,8 степена Целзијусових. Према налазу и мишљењу судског вештака медицинске струке, хирурга доктора Милоша Јанчића од 01.07.2020. године, тужилац приликом пада дана 10.08.2018. године није задобио телесне повреде. Према налазу и мишљењу судског вештака примаријуса доктора специјалисте Саше Димића, неуропсихијатра од 09.10.2020. године, тужилац није доживео примарни страх јер је био без свести, повремено је осећао секундарни страх од могућих последица од пада у несвест и доживљавао је то од доласка у болницу, други дан, односно од момента потпуног освешћења, секундарни страх је трајао, и траје и даље, наставља се све до данас, а страх од последица односно страх од тога да је могао бити прегажен је секундарна обрада догађаја и увид у могуће последице, и то од јачег па до слабијег страха, а могуће је да га и данас повремено се осети. Изјашњавајући се непосредно на рочишту од 14.04.2021. године вештак примаријус доктор специјалиста Саша Димић је изјавио да се у конкретном случају код тужиоца искључиво ради о секундарном страху који је поменут у налазу од 09.10.2020. године, да није постојао терцијални страх. Надаље је изјавио да остаје при тврдњи да тужилац није доживео примарни страх јер је био без свести, објаснио је да је страх субјективна категорија, да се у психијатријској процени страха мора узети у обзир субјективни доживљај испитаника, те да се увидом у целокупну документацију субјективни доживљај испитаника, секундарни страх, појавио другог дана хоспитализације. Секундарни страх подразумева обраду трауматског доживљаја и субјективну обраду те ситуације, а како је испитаник сањао тај догађај, сврстава га у категорију дубоког проживљања, односно секундарне обраде тог несретног догађаја што се не може измислити, јер је тужилац у тој секундарној обради имао доживљај животне угрожености. Због специфичности субјективног доживљаја тешко је одредити дубину и дужину трајања секундарног страха, али да је то сигурно имало своје трајање у времену и да се повремено страх могао појављивати у одмаклијем периоду од тренутка када је почео, претпоставља се да је секундарни страх у почетку био јачег интензитета, а касније постао средњег интензитета, те да је кроз накнадни протек времена секундарни страх постајао ниског интензитета и да је само у повременим облицима. Вештак је приликом вештачења имао у виду отпусну листу са епикризом из Здравственог центра Врање број 08367/18, после лечења од 10.08.2018. године до 17.08.2018. године, са завршном дијагнозом и закључком.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је оценио да се одговорност туженог, као организатора опасне делатности – одржавање хигијене на аутопутевима, не би могла засновати по основу објективне одговорности. Тужилац је пао (нашао се стицајем околности) у средњем појасу аутопута, односно у оном ограђеном травнатом делу где фактички нема саобраћаја, па је ирелевантно говорити о претрпљеном секундарном страху или о било ком страху у смислу опасности од наилазак аутомобила и опасности од евентуалног ударца колима у тужиочево тело, јер је тужилац био на безбедној дистанци (у безбедној оивиченој зони) у односу на сва превозна средства, па није објективно изводљиво досудити тужиоцу накнаду нематеријалне штете поводом претрпљеног страха. Налаз и мишљење вештака примаријуса доктора специјалисте Саше Димића првостепени суд није прихватио као наводећи да је исти у свом налазу пошао од чињенице да је тужилац пао у возном делу аутопута (изјава тужиоца са рочишта од 22.10.2019. године), па како је током поступка утврђено да се пад тужиоца догодио у ограђеном, средњем делу аутопута, првостепени суд оцењује да се овај налаз не може користити због промењеног чињеничног склопа, а тужилац није предложио допунско вештачење. Како тужилац у току радног спора није

доказао да је нематеријалну штету у виду претрпљеног страха секундарног интензитета заиста претрпео, нити је доказао узрочну везу између такве евентуалне штете и њене повезаности са обављањем опасне делатности код послодавца, првостепени суд је применом члана 231. у вези члана 200. ЗОО одбио у целини тужбени захтев тужиоца.

Другосепени суд је, с позивом на одредбу члана 164. Закона о раду и члан 154. став 1. и 2. ЗОО, 173. и 174. ЗОО, чл. 200 ЗОО, те члан 15 став 5 Закона о безбедности и здрављу на раду оценио да у конкретном случају постоји одговорност туженог, као послодавца, која је објективне природе јер је тужени одговоран по основу организовања опасне делатности будући да послови путара спадају у опасну делатност, а организатор те опасне делатности је управо тужени "Србијааутопут" доо. Штета се огледа у томе што је тужилац претрпео секундарни страх, што је утврђено налазом и мишљењем вештака примаријуса доктора специјалисте Саше Димића, а пад и губљење свести се догодило на радном месту, приликом обављања редовних радних задатака односно приликом његове редовне радне активности и то на сунцу у августу месецу, без заштитне маске и капе, односно опреме, из којих разлога налази да је тужени у обавези да тужиоцу нкнади нематеријалну штету због претрпљеног секундарног страха у висини утуженог износа.

По становишту Врховног суда, побијана пресуда донета је правилном применом материјалног права.

Према одредби члана 173. ЗОО штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу, сматра се да потиче од те ствари односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете.

Према члану 174. истог закона за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави.

Чланом 200. Закона о облигационим односима - ЗОО, прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству (став 1.). Приликом одлучивања о захтеву на накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (став 2.)

У конкретном случају код утврђеног да се тужилац, критичном приликом, током обављања својих редовних радних задатака путара, онесвестио и пао у средњој (ограђеној) зони аутопута и услед пада претрпео секундарни страх јачине и трајања који је утврђен на основу налаза и мишљења вештака неуропсихијатра, правилан је и према становишту овог суда закључак другостепеног суда да је тужени у смислу члана 173. и 174. ЗОО објективно одговоран за штету коју је том приликом претрпео тужилац јер је он организатор опасне делатности – чишћења аутопута.

Насупрот наводима ревизије, другостепени суд је у оквиру својих овлашћења - да из утврђеног чињеничног стања изведе другачији чињеничноправни закључак од

првостепеног суда, прихватио налаз вештака неуропсихијатра Саше Димића у погледу постојања и интензитета секундарног страха код тужиоца. При том, секундарни страх представља субјективну обраду одређене ситуације, а не само физичку вероватноћу несреће, па околност да је тужилац пао на зелену површину, а не на коловоз, не искључује по аутоматизму, субјективни осећај угрожености код радника који обавља послове на аутопуту у условима велике брзине кретања возила.

Без утицаја су и наводи ревизије којима се указује да је пад у несвест искључива кривица тужиоца који је, иако срчани болесник, активни пушач и који је критичном приликом на посао дошао без доручка. Ово зато што тужена, иако је на њој био терет доказивања, није предложила вештачење од стране вештака кардиолога на околност евентуалне узрочно-последичне везе у наведеном погледу.

Имајући у виду интензитет и дужину трајања страха оштећеног, те да тужена није доказала постојање евентуалног доприноса тужиоца настанку сопствене штете, другостепени суд је, по оцени Врховног суда, правилно оценио да правична накнада на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени страх износи 130.000,00 динара, и с тим у вези правилно одлучио када је преиначио првостепену пресуду.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка јер тужени није успео у овом поступку.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**